

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Januárus 10dikén, 1823.

Spanyol Ország.

A' Corteseknek Dec. 17diki ülésébe azt a' jelentést vitte-meg a' belső dolgokra ügyelő Miniszter Gasco Úr, hogy azon Decretumot, mellyben a' Constitu-tzió' ellenségei ellen rendkívülvaló törvé-nyek javaltattak, a' Kiraly meg nem erő-sítette.

A' Gazette de France Dec. 29d. a' következő rendeleteket közli, mellye-ket D. Manuel Velasco, a' 6d. hadi osztály Fő Kapitánya, Dec. 12d. tevé közön-ségessé: „Tapasztalván, hogy a' hely-ségbeli tisztségek Nov. 20diki rendelkezésem' trutzzára az Insurgensek iránt még is igen gyengén és kevés hazafisággal viseltetnek, midőn, részszerint engednek az ő paran-csolataiknak, részszerint segítséggel van-nak hozzájuk, és még seregeinknek moz-dulásairól is tudósítják őket; azért is, hogy ezen gyalázatos viseletnek elejét vegyem, parancsolom a' mi következik: 1) Minden Polgár, ki, ha szinte a' tanács parancso-latjából is, az Insurgenseket kalaúzni merészli, 20 napi tömlöczre büntettetik, 's azt kenyér és víz mellett kitöltvén, öt hónapig és tíz napig közönséges munká-ra küldetik; ha pedig a' kalaúz előkelő vagy éppen bíró-viselte ember, egy esz-tendei fenytő házbéli dolgozás, 's értéke szerint 50—2000 Piaszter fizetése leszen vétsége' díjja. 2) A' melly tanács az In-surgensek' foglyait azon helyre szállítja, a' hova az Insurgensek parancsolják (a' mint már történt); annak Fő Birája éle-tével 's javának confiscatiójával adózik;

a' tanács több tagjainak pedig csupán jó-szágaik confiscaltatnak. 3) Ha valamelly Polgárt tulajdon Polgár-társának árulása miatt, az Insurgensek megölnének, az el-árulóak ugyan azon büntetése leszen, 's elconfiscalt javai a' megöletett' familiájá-ra szállanak. 4) Ha azon helységben, mellyre az Insurgensek rárontván, a' jó Polgarok' házáinál fesletségek' jeleit ad-ják; az Insurgenseknek ugyancsak ott hely-ben lakó rokonain, másod ízig kell a' köl-tsönt visszafizetni. 5) Azon helységek-ben, hol a' megszalasztott Insurgensek segedelmet 's ha kevés számmal érkeznek, még éjjeli szállást is nyernek 's el nem fo-gattatnak, minden tanácsbeliek, értékek-hez képest, 50—2000 Piasztert tartoznak fizetni, 's ezenkívül a' tanács' legidős-bik tagja, hat hónapi fogságra is büntet-tetik. 6) — Ezen czikkely a' gyalog-posták-ról szól, hogy a' tudósítások a' legna-gyobb gyorsasággal mehessenek, 's meg-határozza egyszersmind az ebbeli kése-delmezés' büntetéseit is. 7) Az a' hely-ség, mellyben az Insurgensek kidöntöt-ték a' Constitutziós-követ, 's elmenetelek után egyházi szertartással az újra fel nem állított, fizesse azt a' Contributiót, mel-lyet reája a' keresztül marschirozó Nem-zeti-sereg' vezére ki fog vetni, 's azon határozandó summának felét a' helybeli világi előljárók és a' Papság tartozik le-tenni. 8) A' ki felől bém bizonyosodik, hogy az Insurgenseket tudósította a' Nemzeti-seregek' állásáról, annak a' leszen sorsa, a' mi a' kémé lenni szokott, 's azon nyo-mon főbe lövettetik. Ha pedig annál

egyebet ki nem lehetne fürkészni, mint-hogy e' vagy ama helységből tudósítottak az Insurgensek, akkor a' helység bizonyos meghatározandó pénzbeli büntetéssel lakol. 9) Mind ezen rendelkezéseimnek pontos teljesítésére, négy Tisztból álló hadi-biztosságot neveztem, melly a' tőlem vett szóbeli útásítás szerint, mindenekre gondosan fog ügyelni's kivéven, hogy a' spionokat önn-hatalmából is főbe lövetheti, a' halálos ítéletek' megvizsgálását előmbe terjeszti. Költ Saragossai Fő - kvártélyomon, Dec. 12d." — Ezen határozások eléggé mutatják, mint legyenek a' dolgok a' tartományban.

A' Catalonia Hitarmada maradványai Guerillákká változtak, 's a' Mina seregeit mindegyre ingerlik. Seo vidékének mezei lakosai, Minának kemény rendszabásai mellett is untalan küldözik az eleséget a' Seoi várba, melly úgy látszik, hosszas ideig kiállhatja az ostromlást. A' benne lévő őrizet, az említett kétízbeli szerencsés kirontás által, mintegy új életre kapott. Mina fontos dolognak tartja ezen erősség' megvételetét, melly a' Catalonia Royalistáknak utolsó menedeke: 's ha ostrommal akar a' munkához látni, sok emberébe kerülhet. — Mequinenza, hol Bessieres a' Commandirozó, állandóan tartja magát.

Az Indicado Catalan azon következő Circularét közli, mellyet a' Barcelonai polgári Kormányozó a' Fél-szigetnek minden tartományaihoz bocsátott: „Az itteni kikötőbe tegnap érkezett posta-hajó azt a' hírt hozta, hogy egy algiri hajós-osztály a' spanyol vitorla ellen megindult. A' hírt bizonyítja az amerikai egyesült Státusok Vice-Consulának mai napon hozzám intézett levele, mellyből megtetszik, hogy Algir haddal fenyeget bennünket 's a' kereskedést igyekszik gátolni. mellyről a' kereskedő-kart ezennel tudósítom.“

A' Cortesi törvényszék első kérelmű bíróságának azon ítéletét, melly szerint volt Deputatus P. Fernandez de Castrót Santiagoi Canonokot nyolcz esztendei számkivetésbe küldi Ceutába, hogy ott az Ispotályokban szolgálja, a' második kérelmű bíróság is megerősítette.

Toulouseból Dec. 21d. Báró d' Eroles Dec. 20d. estve indult innen a' Fosi tájékok felé. Elindulása előtt hosszas Conferentziát tartott a' Trappistával. Marquis Mataflorida és a' Trappista még itt voltak Dec. 21d.; Romanillo Perpignanba ment.

Nagy Britannia és Irlandia.

Londoni tudósítások szerint Herczeg Wellington Dec. 23d. dél tájban oda megérkezett, 's 2 1/2 órakor a' külső dolgokra ügyelő Departementbe sietett; de Canning Úr Brightonban lévén a' Királynál, csakhamar a' Pattantyús-Departementbe ment, hol húzamos ideig mulatott.

A' Courier így szól Dec. 21d.d. „Az Irlandiai Vice Király parancsolatot adván a' játékszinben történt rútlármának megvizsgálása iránt, ezen vizsgálásokból küsült: 1) hogy a' lármát leginkább az orániai vagy Protestans felekezeti indította; 2) hogy a' Policzaj akkor kötelességét nem teljesítette. Ezeknek következésében azt rendelte Marquis Wellesley, hogy Commissarius Ryan 's minden tőle függő tisztviselők, hivatalaikból tüstént letétesenek.

Spanyol Amerika.

Egy columbiai szolgálatban lévő britanniai Tiszt azt írja Nov. 4d., hogy Morales minden prédájival 's 32 hajójival, a' Maracaibói tengerre bészorított. Sok columbiai hajók készen állanak itt, 's a' többiek Puerto-Cabellónál vannak, mellynek ostromához Generális Paez a' szára-

zon 3000 emberrel kezdett, míg a' La-
guayrai tengerpartokat szinte Valenciaig
9000 ember őrzé, közzéjük nem számlál-
ván a' Militziákat és önvállalkozottakat.
Generális Montilla is egyesité Carthage-
nai seregeit a' Generális Urdanetejével
Trujilóval, 's e' szerint Morales semmi-
képen ki nem szabadúlhat. Bolívar, a'
megvett Quitóból takerodván haza sere-
geivel, Oct. 20d. Popayanban volt.

Német Ország.

Jénában bizonyos rendetlenség miatt
17, többnyire hazafi Tanulók, az Uni-
versitásból elküldettek 's egyszersmind
azon jusoktól is megfosztattak, hogy Stá-
tus-szolgálatokba léphessenek. Mennyi-
vel keményebb volt ezen büntetés, annál
inkább szükségessé leve, hogy az akadé-
miai Senátus mindent elkövetne, melly
által a' hasonló eseteket meggátolhatná.
Ennélfogva a' Burschiságok' 's az úgyne-
vezett Landsmannscaftok' gyakorlása el-
len kemény tilalom rendeltetett; 's egyéb-
képzelt akademia szabadságok is keske-
nyebb korlátok közzé szorittatván, az út-
szákon és közönséges helyeken való ének-
lés is, mellyekkel különösen a' Sz. Mi-
hály napkor jönni szokott új Tanulók,
hol egy hol más felekezet részére kíván-
nak megnyerettetni, a' fekete táblára füg-
gesztett jelentés által, az előszöri megsze-
gés' esetében pénzbeli büntetés, a' má-
sodszoriban az Universitásból való kitil-
tás mellett, erősen megtiltatott. Alig hir-
dettetett - ki azonban a' tilalom, hogy Nov.
29d. nagy számmal egybesereglettek a'
Tanulók, 's önként ellene cselekedtek.
Csoportonként jártak énekelve 's kiabálva
fel 's alá az útszákon, és utóljára annyira
mentek, hogy a' piaczon, úgy neve-
zett K o m m e r s c h e t tartanának. Vég-
re egy polgárnak ablakait, ki ezen illet-
len viseletért őket dorgálni kezdette, bé-
verték. Nagy munkába került a' csendes-

ség' helyreállítása, 's a' vakmerő tett ter-
mészetesen büntetést vont maga után.
Melly megeshén, 's visszavonása is ki-
mondatván, Dec. 1sőjén a' lárma újra
elkezdődött. Számos ablakok béverettek,
a' polgárok gorombasággal illettettek, 's
a' dolog annyira ment, hogy a' törvé-
nyek' 's tisztii hivatalok' tekintetének fen-
tarthatása végett, rendkívülvaló rendsza-
básokhoz kelle nyúlui. Azért is az Igaz-
gatószeiki meghatalmazott Biztosnak 's az
akadémiai Senátusnak kérésekre, Jénába
egy osztály Lovasság 's két gyalog Com-
pánia küldettek. Minekelötte azonban e-
zek megérkezniének, Dec. 3d., 400 Ta-
nulók egymás közt megegyezvén, mene-
tel-rendet formáltak, az Universitást oda
hagyták, 's a' Jénához 3 órányira fekvő
Kahla városába takarodtak. Onnan egy-
nehányan csak hamar vissza-szálongoz-
tak; a' többiek pedig csak bizonyos fel-
tétélek alatt szándékoztak megtérni. Ha-
nem az Universitásnak feltétélekbe bo-
csátkozni éppen semmi czélja nem lévén,
azt hirdetteté - ki, hogy „a' kik Dec. 7di-
kéig (a' mikor a' tanítások újra kezdőd-
nek) csendesen és illendő módon vissza
nem jönnének, az Universitás' kebeléből
már csak ezen tettekért is kitiltatnak.“
Az elvándorlottak visszatakarodtak a' ki-
rendelt napra Jénába, hol midőn hibá-
jok iránt a' nyomozások folynak, mago-
kat egész csendességgel viselik. Nagyon
kedvetlen meglepés volt rájoknézve, hogy
viszszamenetelekkor semmi különös barát-
sággal nem fogadtattak; azzal kecségtet-
vén magokat, hogy az Akademia őket
majd köszönteni fogná, a' Polgárság ele-
ikbe kimenne, bocsánatot nyernének, 's
a' bérükölt katonaság is azonnal eltaka-
rodna. De minden efféle várakozásaikban
megcsalatván, most már kedvetlenül 's
lesütött fővel járnak fel 's alá.

Frankfurton mostanában sok remun-
da-lovak hajtottak keresztül a' franczia

Lovasság' számára. A' mint hallik, 6000-et vásároltak a' német Lieferansoktól 's a' nehéz lovas alá valót 20, a' könnyű lovat pedig 18 Napoleon-arannyal fizették.

Francia Ország.

Midőn a' Moniteur Dec. 29d. Vicomte Chateaubriandnak külső dolgokra ügyelő Mtniszterre neveztetését jelentené, közöl egyszersmind egy Dec. 28d. költ királyi rendelést is, mellynek ereje szerint Herczeg Montmorency Státus-miniszterre 's a' királyi titkos Tanács' tagjává neveztetik.

Portugallia.

A' Corteseknek Dec. 11diki ülésében Don Acursio das Neves a' Királyné ügyében egy javallatot tett, mellyben a' többek között így szól: „A' Királynéval, Donna Charlottával való bánás, a' Monarchia Constitutziójának tetemes sérelmével esett-meg. Polgári és politikai jussaitól, menyaszszonyi jószágának jövedelmeitől 's még szabadságától is, midőn leányai sem engedtetnek által neki, minden per, minden birói ítélet nélkül fosztatott-meg a' Királyné. Vallyon ha legnagyobb gonosztévő volna is, lehetne e ellene már többet cselekedni? A' Miniszterek tettének az volt indító-oka, hogy Ő Felsége az Oct. 11d. törvénynek következésében a' Constitutióra nem esküdött-meg. De az még bé nem bizonyított, hogy az említett törvényben meghatározott eset alkalmaztathatik e Ő Felségére. Azonban, ha a' dolog semmi kétséget nem szenvedne is, ki tette a' Minisztereket a' Királyné' birójivá, ki adott nekik arra szabadságot, hogy a' Király' nevében, kinek magának sincs azon esetben elegendő hatalma, az ő felséges hitvesére ítéletet hozzanak? Az egész dologbeli hirtelenkedés, nyilván kitetszik, ha meggondoljuk, hogy a' törvény Dec. 3dikát határozta utolsó terminusúl a' hitnek letételére, azonban már Nov. 22d. kemény intések adat-

tak a' Királynénak, 's Nov. 29d. a' tengeri Miniszter olly utasítást vett, hogy Ő Felsége' elvitelére egy Fregátot készen tartana, 's végre hogy Dec. 2d. és így egy egész nappal az utolsó terminus előtt, azt a' választ adá a' tengeri Miniszter, hogy a' Perola nevű Fregát készen áll. Illy iszonyatos készülétek tétettek a' végett, hogy azon Királyné, kinek Constitutiókhöz ragaszkodása többször hangoztatá ezen palotát, mindjárt Dec. 4d. számkivettetnék.“

A' javallat egy különös biztosságra bízott, melly az illető actákat vizsgálná-meg, 's a' dologról minél előbb tenne jelentést.

Bécs.

Herczeg Metternich, Ő Cs. Kir. apostoli Felsége' Házi- Udvari - és Státus-Cancellarius, a' Verónai Congressusra tett útjából, Innsbruckon és Münchenen keresztül, Dec. 6d. estve érkezett ide vissza.

Bécs városának a' halottokról vinni szokott hivatalos jegyző - könyve mutatja, hogy 1822. Jan. 1sőjétől Dec. utolsó napjáig, a' holtak száma (ide számlálván az Ispotályokban és betegházakban megholtakat is) 11828ra telik. Közöttök a' férjfi 2959; az aszszony 2702; a' fíjú 3273; a' leány 2894. Januáriusban megholt 1044; Februáriusban 925; Mártziusban 986; Áprilisben 983 (e' szerint ez a' két legveszedelmesebb hónap, ekkor legkímélőbb volt) 's a' jövő meleg Májusban önté - ki mérget, melly 1030at vitt - el; Júniusban megholt 881; Júliusban 1064; Augusztusban 1106; Septemberben 1047; Octoberben 905; Novemberben 912; és végre Decemberben 945. Ezek közt 41 személy 90 esztendőtől 100ig, 's a' két öregebb a' 100at is elérte. Öregség terhe 's elnehezedésben 823 mult - ki; in - és rothasztó hideglelésben 371; fenében 679; gutaütésben 444; tüdőgyúladásban 107;

víz kórságban 1459; sárlákban 565; hasmenésben 252; tüdő-kórságban 1358; sorvadásban 1440; torokgyulladásban és torokgyíkban 170; himlőben 238; szerencsétlen esetekben 134. — Születtek és kereszteltettek a' fő városban 's külső városaikban 1822ben (ide nem számlálván a' 349 halva születettet) 6391 férjfi és 6054 leány, öszveséggel 12445 gyermekek. A' belső városi hét Parochialis templomokban öszveséggel 1100; 's ezek között 409 a' Sz. István templomában kereszteltetett. 1822ben 374 gyermekkel született kevesebb, mint 1821ben. Házasságra lépett ugyancsak 1822ben, 2342 pár (kettővel több mint az azelőtti esztendőben. A' belső városi hét Parochialis templomokban 481 pár, 's közülök 136 a' Sz. István templomában eskettetett-egybe.

Az Ausztriai Monarchiabeli Könyörülő Barátok jóltévő Rendének ügyelése alatt lévő 25 Ispotályokban 1821. Nov. 1sőjétől 1822. Oct. utolsójáig, minden vallás-különbség nélkül, 14,089 betegek vétettek-fel, kik között a' nem Római Cath. Keresztyének száma 1455; a' Zsidóké pedig 60. Megholtak az említett egész számból 1189en. Haldokolva vitettek-bé 121en. Legszámosabb betegek voltak a' Bécsi (2245) és Prágai (2023) Ispotályokban; ezek után következik mindjárt a' Budai, melly bár 1815ben állittatván csak fel, még is már 937 beteget ápolgatott.

H í r d e t é s.

Az Ausztriai priv. Nemzeti Bank Directiója meghatározta, hogy valamint 1822ben, hogy az idén is helyt ad az 1821d. esztendei Státus-költsöne' 2d. Sorsvonásába eső Bizonyítások általíratásának. Ezen általíratás f. eszt. Jan. 20d. kezdődik, 's az afféle Bizonyítások' tulajdonosai, kiváltván megavult Obligatiójokat, 's viszszaadván egyszersmind elébbeni Bizony-

tásokat, a' helyett újat kapnak, melly a' Státus-kötelező-leveleinek felesleges számára tétetik. Minden ilyen általíratásért két Bank-becsű forintot veszen a' Nemzeti Bank. Különben a' nevezett esztendei Státus-költsöneinek minden már kivont vagy megavult Obligatióji (az azokhoz tartozó, de még fizetés idejére nem jutott interes-es-levelekkel együtt) tudvalévő feltételek alatt, a' Bank Escomptéjába bévétetnek. Bécs, Jan. 5d. 1823. Gróf Dietrichstein József, az Ausztriai priv. Nemzeti Bank Kormányozója; Vitéz Steiner Menyhárd, ennek Képviselője; Nemes Wayne József, Bank-Director.

Lotteria-Jelentés.

Az Ernsdorf Uradalom és Ellgott jószág Lotteriájának Jan. 7d. első húzásában, a' következő öt fő számok, az utánok kitett summákat nyerték:

140,372,	nyerte	Elgottot;
74,900	—	20,000 f. V. Cz.
86,011	—	10,000 f. V. Cz.
53,462	—	5,000 f. V. Cz.
167,595	—	5,000 f. V. Cz.

Jan. 9d. a' Státus-papírosainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 pCtmal C. P. 348/16; Ugyan az 2 1/2 pCtmal; — Sorsvonásos Költsön 1820-ról 100 for. C. P. 122 3/4; Ugyan az 1821-ről 100 for. C. P. 99 1/4; Bizonyítás 1821d. Költsön-ről 100 ftért C. P. — Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 38 3/4; 100 for. C. P. 449 7/8; for. V. Czban. 1 Bank-Actia 954 2/3 for. Conv. P.

A' Gabona négy fő nemeinek árrok általjában Dec. 23d. — 28d.

(Mérőjét garasra számlálva V. Czban)

	Búza.	Búzs.	Arpa.	Zab.
Bécsben Dec. 24d.	144	85	86	76
— Dec. 28d.	146	99	86	75
Stockerauban Dec. 23d.	135	96	—	65
Fischamenden Dec. 24. és 27. —	—	97	81	65
Nagy Enzersdorfon Dec. 27.	136	101	89	76

Magyar Ország.

Ő Cs. K. Felsége a' Magyar Országai Universitásnál üresen lévő Philosophiai Tanítószékre, Nagytiszt. Imre János Urat, a' Philosophia Doctorát, és az Egri Lyceumban most is Philosophiát tanító Professort, mint már ezen tudományról irt könyve által ismeretessé lett Tudóst, Professorrá nevezni méltóztatott.

Bihar Vármegyéből, Dec. 20d. 1822. Nagy háládatossággal vette mind a' Haza mind különösen Bihar Vármegye Tek. Bősörmenyi Pál Debreczeni Fő Bíró Úrnak, a' Szalárdi savanyú-vízzel tett nyomos tudósítását; ez azért, mivel örül, hogy kebelében az egészség fentartásának egy ritka és becses forrása fakadt, amaz, mivel nagy dicsőségét érzi abban, hogy a' savanyú-vizeknek száma, mellyel nem minden Ország dicsekedhetik, ismét egyel szaporodott.

Az említett tudósítás azonban az 1821-diki, nem pedig az 1822diki állapotjáról szólván a' természet ezen nagybecsű kincsének, szükség hogy az előbbi tudósítás folytatásául, a' Szalárdi savanyú-víz's annak mostani Birtokosa' becsülete tekintetéből, a' következőkben újabb ismeretek is közöltessenek.

A' forrásoknak (mellyeknek mint főb-
beknek száma, a' múlt nyári felfedezés szerint négyre megy) a' fekvése, háromnak a' Berenye víze Dancza nevű szakadásának a' partján, egynek pedig a' lapájában vagy, Szalárd helységnek a' határán. Valamint pedig 1798ban, mikor ez a' forrás feltalálódott a' Berettyó kiöntése ezt semmivé tette: úgy most is lehet volna hasonló esettől tartani, hanem ha annak mostani gondos Arendatora Vitéz Úr, (kinek köszönhetni egyedül ezen savanyú-víz-ferdőnek illy móddal való felállítatását) sem költségének sem fáradságának nem kedvezvén, a' veszed-

lembe lehető forrásoknak környékei, sok ölnyi távolságra körös-körül, és némely helyt 1 1/2 ölnyi magosságra zöld gajjakkal elegyített föld-töltésekkel, és a' Berettyó szakadékjának ásott csatornánál fogva más felé való vevése által, a' bámulásig rövid idő alatt úgy felemeltettek volna, hogy többé az elöntetéstől félni nem lehet.

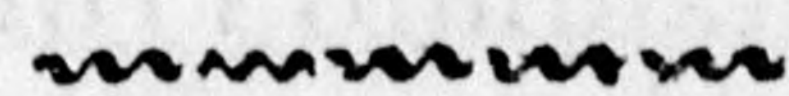
Micsoda alkotó részekből állanak ezek a' különböző forrású savanyú-vizek a' chemiai regulák szerint még eddig bizonyosan a' közönség' tudtára nincsen meghatározva. Külsőképen rólok ezt mondhatni, hogy a' legelsőben talált, lapályban fekvő forrásnak a' vize (melly minthogy annyira fel nem emelkedik, hogy magától kifoljon, merés által tisztul) ha borba töltődik, igen kevéssé pezseg; a' másiké, melly a' szomszéd Farnos nevű helységhez tartozó erdő felé a' Berettyó szakadásához közel vagy, valamivel jobban pezseg, de a' se nagyon, mind a' kettő leginkább a' fürdésre vagy határozva; amazokból a' csatornán eresztődvén a' víz a' ferdő szobákba, emebből pedig az Uraság' béres-szekerei által hordatván hordókban. Ennél ismét kisebb a' már említett Farnosi erdőhöz még közelebb, két nevezetes forrás vagy egymáshoz mintegy 1 1/2 ölnyi távolságra a' Berettyó szakadékjának a' partján, mellynek vize, ha bor közzé töltődik, magában is jelesen megzavarja a' bort, fecskendezővel izgattatván, és tej formájává tevődvén, pedig, nem felette erős, de igen kellemetes italul szolgál; sőt már buteliákra szedődvén, Debreczenben és N. Váradon boltokban is árultatik; melly azt mutatja, hogy nem csak a' forrásnál, hanem elszállítva is lehet használni; mikor pedig kimerítődik, több buteliákat, sőt kő korsót is szelyelrüg. A' mi a' benne való ferdést illeti, hogy nagy betegek gyógyultak-meg tőle, közönségesen azért

nem tudhatjuk, mert még se felette nagy gond rá nem volt, se el nem terjedhetvén olly hamar a' híre, sok betegek ide nem gyűlhettek: mindazáltal, hogy némely Uraságok lábfejébeli szenvedéseikben könnyebbülést; sok gyenge egészségük erősödést éreztek utána, tulajdon szájaikból lehet hallani. A' vidéke hogy nem megvetendő, a' fenemlített tudósítónak helyes leírásából kiki láthatja.

A' vendégek elfogadására az Arendátor Úrnak fáradhatatlan gondoskodásából a' múlt Májustól fogva Júliusig ilyen alkalmatosságok készültek: Ferdő - szoba deszkából, alól-felyül megdeszkázva, némeltyek egy más két káddal felkészítve, két sorban van 15, mellyek ha nem a' híresebb ferdők módja szerint vannak is elintézve, de elég alkalmatosok. Van egy tánczó, nem pompás, de a' meglegedésig csinos és jó szála, egy ebédlővel együtt; 6 külön szakaszban lévő vendégszoba konyhával, hat ismét konyha nélkül; egy nagy állás a' kocsik és lovak, két szoba konyhával, pinzével a' vendégfogadás számára. Imitt-amott a' szobák előtt leveles színek, a' nyári kellemes levegő szabadabb használására. Ámbar pedig mind ezek a' hirtelen való készület miatt olly állapotba nem helyhezteszhetők, mint a' millyenbe említett Arendator Úr helyhezteszni kívánta és kívánja, de még is a' meglegedést alkalmasint megnyerik, annyival inkább mivel az Arendator Úr munkássága biztatja a' Nemes Közönséget nagyobb készületeknek reménylésével. Ha pedig az Uri Vendégek itt szobát nem kaphattak, Szalárdon a' becsületesebb gazda emberek házai feliródván, a' helység, házával magokat jelentőknek mérsékelt meghatározott fizetésért, illendő szoba mutatódott, akár egy hónapig akár három négy napig, — a' vendégfogadás tartozott minden magát nála jelentett vendégnek 6 tál

ételből álló ebédet egy Váltó forintért adai, illendő szolgálat-tétellel. A' Nemes Vármegyétől pedig egy Járásbeli Szolga-Bíró Úr kirendelődött, az ott több ízben való megjelenésre, és minden történhető rendetlenségek' eltávoztatására,

A' mi a' vendégeket illeti: jól lehet még ez a' savanyú - víz csak most van induló félben, még is annyin megkerestek a' múlt nyáron, hogy nem csak Bihar Vármegyéből, hanem még Szabolcsból is több familiák megjelentek, alig lévén, a' ki legalább egy hónapot vagy többet is ott ne töltött volna.

L i t e r a t u r a.

Auróra. Hazai Almanach. 1823. Kiadá Kisfaludy Károly. Lap XXVII. és 348. Budán az Univers. betűjivel. Tíz Réz, és két Kötázat.

Gyönyörű társa Hébének mind belső mind külső érdemeiben. Papiros, betűk, nyomtatás, rajzolatok, és ha a' legelsőt kivesszük, a' metszés is, valóban szépek; 's a' Corrector híven látta dolgához. A' Kiadó nagy köszönetet érdemel, hogy a' rajzolatokat Schärmer, a' metszéseket, négyen kívül, Blaschke által dolgoztatta. Ezek közt kivált Csobáncz és Tátika szeretteti-meg magát; az elsőbb szép simplicitása, a' másik a' régi idők' boldog szíveségének eleven előadása által, 's Ilka szívet-rabló kis teremtés.

'S melly álmélkodást érdemlő gazdagságát látjuk itt, mint Hébében látunk, a' szóknak, szóllásoknak, poetai formáknak! Valóságos virágszőnyeg, a' legcsillogóbb, legbájosabb színekkel. Hasonlítsuk-össze a' miket itt látunk, azokkal, a' mi jókat tíz 's több esztendő előtt látunk, 's kérdjük, ha haladunk e, vagy, a' mint némeltyek hinni szeretnék, hátra megyünk. Ennyit köszönhet a' Nemzet

Döbrenteinek, Fejérnek és Trattnernek, Igaznak és Kisfaludynak, hogy az Erdélyi Muzéum, a' Tudom. Gyűjtemény, és a' két Zsebkönyv által bennünket egy pont felé vonszának, 's a' szebb arcra derülő honi műveket a' Szép Nemmel is megkedveltetik.

Ott Kist látánk ázott szemekkel, a' rég olta ragyogva futott pályára két fiával fellépni, itt a' két Kisfaludynak kiáltjuk ezt: Gemelle Castor, et gemelle Castoris! Sándor a' maga mindenek által kedvelt saját arczában jelen-meg itt: Károly, ez a' genialis és minden formákba szerencsésen altalömlő Próteusz, ragyogva a' Görög Epigramm' mezején, az olaszok' nekünk nehéz Nyolczas-Rímjében, a' Romantika' lágy nemeiben. De örömközt nem fojthatjuk-e' kérdést: Miért hallgat itt Horvát István? miért Szemere és Kölcsey? Hova lett Hébében Klauzál? Az Ő ballgatásokat semmi ki nem pótolhatja.

Guzmics itt csak egy dalt adott; szépet, lelkest, mint minapi Értekezése a' Tud. Gyűjteményben: de csak egyet. Makárynak Juliája véres veréjtékkel dolgozott könnyű darab; édesség, magasság, olasz forróság van előntve a' bájos dalon. Szatthmárynak éneke lelket gyúlaszt. Ki nem irigylé Mailáthnak németül írt Szegény Útasát? íme azt most magyarul adja, 's olly jól mint németül. A' Telekiek, József és Ferencz, megfelelnek reményinknek, 's a' Pászmosi itt adja, a' mit Hébe felől szölván minap, 's régibb Csata-dalát nem felejtethvén (Rajta, Vitéz, paripára!) óhajtánk, de meg nem jövendölheténk. Ő és a' lánglelkű Helmeczy a' maga Tárogatójával, öreginket, gyermekinket a' Szép Halál' mezejére kiáltozzák. Sédely a' szép és szerencsétlen Skótziai Királynét szánatja 's sze-

retteti-meg velünk; vele mi is irigyeljük a' Rizzio' vesztét. Mit fog az később adni, a' ki még húszadik évét el nem érve, illyet énekle? Eggy Asszony-ság női, anyai, honleányi érzéseket önt kebelünkbe, 's eltetve tisztelettel a' nagy ház' nagy leánya eránt, örvendünk hogy keble' gyermekéből a' hon egy Bélát reményhet. Ráday, az ifjúság' tavaszi korában, szorosán csatolja magát a' Szenthez, ki örömeinket megszenteli, bajainkban vigasztal, kísérteteink közt támogat. Szalay Beniámin, a' maga bölcsen rejtegetett mély tudományával, 's víg kedvének boldog erével... De ki számlálja mind elő, a' mi itt magasztalást, vagy javalatót érdemel.

Egyet óhajtánánk, 's nem a' Kiadóktól, hanem az Iróktól: hogy a' kik nekünk illy örömeket adnak, engedjék tudnunk neveiket. A' szerénység dicséretes tulajdon, de a' maga helyére való. Érze-niek kellene, mit vesz a' megilletett Olvasó, midőn nem ismeri, a' kinek gyönyört köszön, a' kit szeret. — Sz... Decemb. 24d. 1822.

K. F.

Hívatál-keresés.

Egy legjobb idejében lévő férjfi, ki a' mezei és vízépités-mesterségét, úgy a' Földmérés tudományát is theoretice és practice egész kiterjedésében tökéletesen tudja, 's a' legújabb ízlés szerint való pompás és gazdasági épületek' igen jutalmas és hamari felállításához különösen ért, és mind ezen ismereteinek számos jeleit adta, 's arról, valamint jó erkölcséről, a' legjobb hivatalos bizonyág-leveleket mutathat, kívánna valami nagy Uraságnál Építettő-Ingenieuri hivatalba lépni. Értekeződni lehet iránta Bécsben, Russak Úrnál (Himmelpfortgasse Nr. 947).